

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Autorka: Bc. Michaela Müllerová

Diplomová práce: Krajský deník Průboj 1968 – 1969

Michaela Müllerová ve své diplomové práci analyzuje krajský deník Průboj. Její pozornost je soustředěna na léta 1968-1969. Jsou zde ale i přesahy do roku 1967 a období normalizace. Zajímavým dovětkem je situace Průboje na počátku 90. let. Podle přiložených tezí chtěla původně analyzovat i rok 1977. V diplomové práci jsou jádrem textu léta 1968 a 1969. Domnívám se, že toto odchýlení se od tezí by mělo být zaznamenáno a objasněno v úvodu diplomové práce.

Diplomová práce je členěna do 6 kapitol. Samotná léta 1968 a 1969 autorka rozdělila na období od ledna do poloviny srpna 1968, okupaci Československa v srpnu 1968 a počátek normalizace, který je u ní vymezen zářím 1968. Každá kapitola je uvozena politickým a mediálním kontextem. Je zřejmé, že autorka přistupovala přípravě pečlivě. Kontexty jsou zpracovány velmi precizně. Zachycují hlavní události a postihují vývoj v politické i mediální oblasti. Oceňuji, že autorka se snažila prostudovat větší množství odborné literatury k období 1968-1969. Nespolehala se pouze na jednu publikaci. Správně získávala informace z více publikací. Jsem rád, že neopomenula odborné studie a edice dokumentů z produkce Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

V každé kapitole se autorka po politickém a mediálním kontextu věnuje samotnému Průboji. Velmi se mi líbí, jak využila dokumenty Severočeského KV KSČ, které jsou nyní uloženy ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Zajímavý je již jeden z prvních uvedených dokumentů, který ukazuje, jakým způsobem SKV KSČ hodnotil severočeská periodika v roce 1967. Pro čtenáře je jistě přínosné, že na základě archivních dokumentů může sledovat vývoj vztahu mezi SKV KSČ a redakcí Průboje. Autorka velmi pěkně dokládá, jak se v těchto proměnách odrážel vývoj československé politické scény. Osobně mne zvláště zaujalo období podzimu roku 1968. Autorčina analýza zde ukazuje, proč je možné již od podzimu 1968 mluvit o začátku normalizace. SKV KSČ stupňoval své požadavky na vedení Průboje a požadoval více politické publicistiky a redakčních stanovisek. SKV KSČ současně redakci ale za různé články kritizoval. Tyto dokumenty vybízejí čtenáře k úvaze o postavení novináře v období od září 1968 do dubna 1969.

Můžeme také sledovat, jak SKV KSČ během několika měsíců vydal dvě zcela rozdílná hodnocení činnosti Průboje v srpnu 1968. Oceňuji, že autorka vyhledala novináře – pamětníky, kteří jí popsali dané období z jejich pohledu. Máme tu tak konfrontaci zpráv SKV KSČ a vzpomínek novinářů. Autorka také pěkně ukazuje proměny redakce v roce 1969 – nucené odchody i rychlé normalizační kariéry, kdy kolega dával výpovědi svým spolupracovníkům. Autorka také neopomenula Národní archiv v Praze, kde hledala archivní prameny k činnosti Českého úřadu pro tisk a informace.

V závěru autorka zachycuje přeměnu Průboje v Severočeský deník na počátku 90. let. Tento dovětek je zajímavý, ale také současně smutný. Dokládá situaci, kdy nadšení „osmašedesátníci“ se vrátili s odhodláním a smělými plány k novinářské práci, aby je pak převálcovala realita českého kapitalismu, v němž se velmi dobře uplatnili lidé spojení s minulým režimem.

Po slovech chvály musím jako oponent přistoupit také k některým připomínkám. Na str. 6 a v seznamu literatury asi půjde o Kaplana Karla (nikoliv T.). Okolnosti smrti Jana Masaryka

byly otevřeny (str. 16), ale spíše bych napsal, že jako jedna z možných verzí začala být diskutována možnost vraždy. Na str. 67 je uvedeno, že Krajská kontrolní a revizní komise měla výhrady k určitým článkům v Průboji. Texty jsou vyjmenovány, ale jako čtenář bych uvítal, aby mi je autorka blíže charakterizovala. Zároveň by se mi líbilo, pokud bych byl obeznámen s konkrétními výhradami KKRK. Pak by mi bylo jasné, čím provokovaly Brychtovy názory na Lidové milice. Osobně bych vůbec přivítal více citací z textů Průboje, abych získal bližší představu o názorech redakce. Počet citací bych osobně rozšířil. Na některých místech autorka píše, že redakce uveřejnila řadu komentářů a článků k určitému tématu či události, ale v citacích jich příliš neuvede.

Zaujala mne osobnost Egona Friese. Autorka naznačuje novinářovy zajímavé životní osudy, v nichž se odrážely dějiny KSČ. Bylo by tedy dobré z mého pohledu zařadit biografickou poznámku o Friesovi (zvláště když je k dispozici nekrolog). Nějaké údaje by byly vhodné také u dalších redaktorů. Člověk by si udělal představu o věku redaktorů Průboje v roce 1968, případně o jejich vzdělání. Odkud do Průboje přišel Miroslav Dočkal (str. 84)? Z aparátu SKV KSČ? V seznamu zákonů bych vedle čísla napsal i název zákona. V příloze by bylo dobré mít i xerokopii některého čísla Průboje z týdne po 21. srpnu 1968.

Celkově se domnívám, že Michaela Müllerová napsala kvalitní diplomovou práci. Nalezla velmi zajímavé archivní dokumenty, které nám přibližují vztah mezi SKV KSČ a deníkem Průboj. Autorka výstižně ukázala proměny tohoto vztahu. Přesně charakterizovala názorový i organizační vývoj Průboje v letech 1968-1969. Navrhuji hodnotit diplomovou práci Michaely Müllerové známkou výborně.

V Praze 31. ledna 2007

PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.